

Primärvårdsnämndens verksamhetsberättelse för jan-aug 2023

INLEDNING	3
NÄMNDENS ANSVARSOMRÅDE.....	3
UPPFÖLJNING	3
VIKTIGA HÄNDELSER PERIODEN JANUARI - AUGUSTI.....	5
VERKSAMHETSFÖRÄNDRINGAR/ÖVERGÅNGAR.....	5
FRAMTIDENS HÄLSOSYSTEM OCH VÅRDENS OMSTÄLLNING	5
ÖVERGRIPANDE MÅL: BÄTTRE LIV OCH HÄLSA FÖR FLER	8
<i>Högt förtroende för god och jämlik vård.....</i>	<i>8</i>
ÖVERGRIPANDE MÅL: TILLGÄNGLIGHET OCH KVALITET	10
<i>God tillgänglighet .....</i>	<i>10</i>
<i>Säker hälso- och sjukvård.....</i>	<i>13</i>
<i>Nära vård.....</i>	<i>15</i>
<i>Psykisk hälsa .....</i>	<i>20</i>
<i>Högkvalitativ cancervård i hela Skåne .....</i>	<i>20</i>
ÖVERGRIPANDE MÅL: HÅLLBAR UTVECKLING I HELA SKÅNE.....	22
<i>Digitalisering .....</i>	<i>22</i>
ÖVERGRIPANDE MÅL: ATTRAKTIV ARBETSGIVARE, PROFESSIONELL VERKSAMHET	24
<i>Hållbar och långsiktig kompetensförsörjning .....</i>	<i>24</i>
ÖVERGRIPANDE MÅL: LÅNGSIKTIGT STARK EKONOMI.....	24
UPPFÖLJNING AV INSYN I VERKSAMHET SOM UTFÖRS AV PRIVATA UTFÖRARE	25

Inledning

Denna verksamhetsberättelse utgår från Primärvårdsnämndens Verksamhetsplan 2023¹ vilken beskriver ansvarsområde, uppdrag och planerade aktiviteter.

Uppföljning utifrån nämndens driftsansvar för de verksamheter som bedrivs i Region Skånes egen regi, förvaltning Primärvården Skåne, rapporteras i särskild verksamhetsberättelse och beslutas i separat ärende.

Nämndens ansvarsområde

Nämndens ansvarsområde och profilering utgår från Region Skånes reglemente. Primärvårdsnämnden finansierar och beslutar om förfrågningsunderlag och om ersättningar kopplade till lagen om valfrihetssystem (LOV) inom ramen för primärvårdens ansvarsområden, som benämns Hälsoval Skåne. Ansvarsområdet omfattar vårdcentral (VC), barnvårdscentral (BVC), barnmorskemottagning (BMM) samt psykoterapi (PT).

Nämnden ingår avtal och vårdöverenskommelser med vårdgivare inom ovan angivna områden inom ramen för LOV. Primärvårdsnämnden ska som finansierare av vårdvalssystemet vara producentneutral.

Primärvårdsnämnden ska följa upp att verksamheter som bedrivs enligt LOV inom nämndens ansvarsområde (vårdval BVC, BMM, VC och PT), såväl de som bedrivs i Region Skånes egen regi som privata utförare, bedrivs i enlighet med lag, avtal och av fullmäktige fastställda program och direktiv. I augusti 2023 fanns det följande aktuella avtal: 171 VC, 149 BVC, 74 BMM och 261 mottagningar för PT.

Primärvårdsnämnden är också driftsledningsnämnd för de verksamheter som bedrivs i Region Skånes egen regi, Primärvården Skåne. Verksamheterna som bedrivs i egen regi och som finansieras via Hälsoval Skåne bestod i augusti av 83 VC, Primärvården Skåne online, 80 BVC, 20 BMM samt sex mottagningar för PT.

I egen regi bedrivs ett antal verksamheter som är anslagsfinansierade: Föräldra- och barnhälsopsykologer, MMS-mottagning för multimodal smärtrehabilitering, Barn- och ungdomsmedicinmottagning i Eslöv, Levnadsvanemottagning, Diabetessamordning, uppdrag samordning sjukvård - kommun, Flyktinghälsan, Utveckling migration och hälsa, specialiserad palliativ slutenvård, avancerad sjukvård i hemmet (ASIH), Palliativt utvecklingscentrum, Kompetenscentrum för primärvård samt Centrum för primärvårdsforskning som är ett samarbete mellan Region Skåne och Lunds universitet. Dessa verksamheter redovisas i verksamhetsberättelse för Primärvården Skåne.

Nämnden stödjer hälso- och sjukvårdsnämnden i frågor som berör utvecklingen av hälso- och sjukvården i nära samarbete med Skånes kommuner.

Uppföljning

Nämndens verksamhetsberättelse bygger på [Region Skånes Verksamhetsplan och budget 2023-2025](#), [Regional uppföljningsplan 2023](#) samt [Primärvårdsnämndens Verksamhetsplan med internbudget 2023](#). I dessa styrande dokument anges mål och inriktning samt prioriterade områden som bland annat följs med indikatorer. I Region Skånes [Indikatorbibliotek](#) (IB) finns

---

¹ Primärvården Skåne verksamhetsberättelse jan-aug 2023 (PVN 2023-09-27)

indikatorer med angivna målnivåer. Region Skånes [kvalitetsapplikation](#) innehåller resultat inom olika kvalitetsområden men resultat kan även finnas i andra [QlikView-applikationer](#). Nämnden arbetar utifrån Region Skånes vision och övergripande mål, vilka är vägledande för nämndens prioriteringar och verksamhet:

Bild 1. Region Skånes övergripande mål

Delårs- och helårsrapportering omfattar uppföljning enligt regional uppföljningsplan² samt uppdrag och aktiviteter i enlighet med vad som framgår av nämndens verksamhetsplan.

I Region Skånes verksamhetsplan och budget för 2023 med plan för 2024 och 2025 har regionfullmäktige beslutat om nya uppdrag för omställningsarbete mot framtidens hälsosystem³. Nämnden har i sin verksamhetsplan en övergripande aktivitetsplan som bland annat omfattar nya uppdrag. Aktivitetsplanen följs upp i nämndens delårs- och/eller helårsrapportering.

Verksamheter enligt lagen om valfrihetssystem

Nämnden ansvarar för uppföljning av verksamheter som bedrivs inom nämndens ansvarsområde enligt LOV. ”Program med mål och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare” anger hur uppföljning ska ske och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.⁴ Programmet gäller för privata utförare men även för de verksamheter som agerar i konkurrens med privata utförare. Ingångna avtal och överenskommelser enligt LOV följs upp för att säkerställa att verksamheter fullgör uppdrag och måluppfyllelse för vad krav och avtal stipulerar samt att verksamheter lever upp till gällande lagar, regelverk och regionala beslut i syfte att säkerställa en kvalitativ och säker vård. Utöver den löpande avtalsuppföljningen sker vid behov riktade och fördjupade uppföljningar. Regiongemensamma indikatorer i Region Skånes Indikatorbibliotek används i de flesta fall som underlag för uppföljning av måluppfyllelse.

Ekonomisk uppföljning sker utifrån två perspektiv, nämndens ansvarsområde att finansiera och besluta om avtal och ersättningar kopplade till lagen om valfrihetssystem (LOV) respektive driftsansvaret för Primärvården Skåne.

² [Region Skånes uppföljningsplan 2023](#)

³ [Regionfullmäktige §33 2020-04-16 Målbild och färdplan för framtidens hälsosystem](#)

⁴ [Regionfullmäktige 2021-02-16 § 14](#)

Viktiga händelser perioden januari - augusti

- Teledermatoskopi har införts på i stort sett alla vårdcentraler.
- Införandet av riktade hälsosamtal har fortsatt och både 40- och 50-åringar erbjuds hälsosamtal via vårdcentralerna. En pilot där 70-åringar erbjuds detsamma har genomförts och utvärderats.
- Pilotprojektet för att utveckla ett nytt arbetssätt med ett mobilt närsjukvårdsteam i samverkan med berörda parter i Landskrona har fortsatt. Projektet utvidgas under hösten 2023 med team nordost utgående från Kristianstad och team sydost utgående från Ystad.
- Nio vårdcentraler och Primärvården Skåne online har infört tjänsten 1177-direkt med möjlighet för invånarna att kontakta vården digitalt. Övriga vårdcentraler i egen regi samt 1177 på telefon planeras införa tjänsten under hösten 2023.
- Hälsomedicinskt center i Hjärup har utsetts till Skånes bästa vårdcentral 2023.
- Ett nytt tilläggsuppdrag för BVC och BMM har införts - Växa tryggt – som innebär ett utökat hembesöksprogram i barnhälsovården

Verksamhetsförändringar/övergångar

Nämnden har från 2023 tagit över ansvaret för Hälsovalet från hälso- och sjukvårdsnämnden vilket omfattar VC, BVC, BMM samt PT. Primärvårdsnämndens tidigare ansvar för ungdomsmottagningar i offentlig regi övergick från och med 2023 till psykiatri-, habilitering- och hjälpmedelsnämnden.

Under de senaste åren har det skett en ökning av antalet inkomna ansökningar om att teckna avtal för vårdcentral inom Hälsoval Skåne. Antalet vårdcentraler med listade patienter i augusti uppgick till 171 stycken i Skåne, förra året i augusti fanns 168 stycken. Vid utgången av 2023 beräknas 175 vårdcentraler vara i drift. Ytterligare fem leverantörer är godkända och förväntas starta under första kvartalet 2024. Flest nyetableringar sker för närvarande i sydöst. Effekterna av att allt fler vårdcentraler etableras inom Region Skåne ses inom flera områden såsom möjligheten att upprätthålla god kontinuitet, kvalitet i vården, samverkan, robust och uthållig primärvård.

Framtidens hälsosystem och vårdens omställning

För att möta dagens och morgondagens samhällsutmaningar och samtidigt uppnå bättre befolkningshälsa, bättre upplevelse för patienter och medarbetare, ökad tillgänglighet, bättre kvalitet och effektiva processer, pågår ett aktivt och långsiktigt omställningsarbete i den politiskt fastställda riktningen mot framtidens hälsosystem i enlighet med Region Skånes beslut kring färdplan, mål och strategier samt förändrings- och genomförandeplan för framtidens hälsosystem. Framtidens hälsosystem utgör Region Skånes övergripande och långsiktiga strategi för omställningen till Nära vård som pågår i hela landet på såväl nationell, som regional och lokal nivå, och inkluderar både Region Skånes egna och det Skånegemensamma omställningsarbetet tillsammans med de skånska kommunerna som sker inom ramen för Vårdsamverkan Skåne⁵. Den Skånegemensamma målbilden, handlingsplanen och Aktivitet och tidplan i Vårdsamverkan Skåne grundar sig på den nationella överenskommelsen mellan staten och SKR om att vidareutveckla den Nära vården med primärvården som nav. Bilden nedan illustrerar olika delar i omställningen till Nära vård, och hur de hänger ihop.

---

⁵ [Vårdsamverkan Skåne](#)

Primärvården är en viktig del i systemet, och har under våren 2023 bidragit utifrån sin centrala roll i framtidens hälsosystem och omställningsarbetet till Nära vård genom att:

- Bidra till att uppnå milstolpar i förändrings- och genomförandeplan för framtidens hälsosystem 2022–25⁶, till exempel i dialog och regionövergripande arbeten kring:
  - Patientkontrakt
  - Inrättande av Lokala programområden och lokalt primärvårdsråd
  - Läkarmedverkan i den kommunala hälso- och sjukvården
  - Hälso- och vårdutbud
  - Ledarskapsakademi
  - Kompetenssamverkan
  - Handlingsplan för Skånegemensam digitalisering⁷
  - Under våren 2023 har, efter utvärdering av milstolpar och framdrift i förändrings- och genomförandeplan för 2022–25, ett förslag på en reviderad och kompletterad förändrings- och genomförandeplan med milstolpar och dess önskade effekter för åren 2023–26 arbetats fram. Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) har skickat den uppdaterade och reviderade planen bland annat till primärvårdsnämnden för

⁶ Förändrings och genomförandeplan 2022–2025 (HSN 2022-06-23)

⁷ Handlingsplan för Skånegemensam digitalisering

synpunkter på reviderade delar. Den reviderade förändrings- och genomförandeplanen fastställdes av HSN augusti 2023, som underlag för det fortsatta omställningsarbetet på kort och lång sikt.⁸

- I nämndens yttrande på det av Regionstyrelsen beslutade planeringsdirektivet med prioriteringar utifrån fokus på tillgänglighet, kompetensförsörjning och ekonomi, påpekas vikten av att fortsätta det långsiktiga omställningsarbetet enligt mål, strategi och planer för framtidens hälsosystem, där alla delar i organisationen behöver vara aktiva, både i prioriteringar utifrån ett helhetsperspektiv, i samverkan, och i att hämta hem effektiviseringar och resultat av nya arbetsätt.
- Bidra till att åstadkomma de fem fokusförflyttningar som behövs för omsättningen i enlighet med såväl mål och strategi för framtidens hälsosystem, som det nationella och regionala arbetet kring Nära vård. Några exempel:
  1. *Från patient eller mottagare till aktiv medskapare.*
    - Aktivt pågående arbete i expertråd patientfokus som inrättades 2022.
    - Inom ramen för Vårdsamverkan Skåne har de nytillträdde gemensamma processledare som har den regionala och kommunala primärvården som bas, fokuserat på att kartlägga, samordna och vidareutveckla strukturer och arbetet inom området personcentrerat arbets- och förhållningssätt i den Skånegemensamma handlingsplanen för God och Nära vård benämnd ”Målbild och handlingsplan avseende god och nära vård inom ramen för Vårdsamverkan Skåne.”⁹
  2. *Från fokus på sjukdom till fokus på hälsa*
    - En pilotstudie kring riktade hälsosamtal för 70-åringar har genomförts, utvärderats och rapporterats under våren 2023. Enligt beslut i primärvårdsnämnden ska först en utredning genomföras kring hur de hälsosamtal som kommunerna genomför, för att motverka ofrivillig ensamhet hos äldre, påverkar de riktade hälsosamtal för 70-åringar som utförs i Region Skåne innan Primärvårdsnämnden fattar beslut om breddinförande.
    - Fortsatt process och dialog kring former för och utveckling av en samverkansstruktur för hälsa inom ramen för Vårdsamverkan Skåne, där den samlade primärvården kommer bli en viktig del.
  3. *Från fokus på sjukvårdens organisation till fokus på individens behov på vägen genom hälsosystemet*
    - För genomslagskraft i det gemensamma arbetet i handlingsplanen för God och Nära vård med målbilden ”Möt personen där den är”, har Region Skåne och de skånska kommunerna under våren, tillsammans tillsatt processledare i team på delregional nivå, med den regionala och kommunala primärvården som bas. För att få en sömlös vård med fokus på individens behov har processledarna, under våren 2023, arbetat med att förstärka samverkansstrukturer, främst på operativ nivå men också mellan den operativa och strategiska, och den delregionala och centrala nivån.

---

⁸ Förändrings och genomförandeplan 2023–2026 (HSN 2023-08-31)

⁹ Målbild och handlingsplan avseende god och nära vård inom ramen för Vårdsamverkan Skåne

- Arbetet med framtagande av en hälso- och vårdutbudskarta utifrån invånarnas behov, och som bygger på en helhetssyn och samverkan, har prioriterats genom tillsättning av en styrgrupp för arbetet. Det fortsatta arbetet med den strategiska planen för universitetssjukvården i Skåne och för nationella högspecialiserade uppdrag är starkt kopplade till detta arbete.

4. Från fokus på platser eller lokaler till fokus på att möta invånaren på flera olika sätt efter behov

- Pågående arbete med att testa och samordna olika former för vård i hemmet såsom akutsjukhusvård i hemmet, baskologi i Nära vård, utredning mobila team samt Landskrona-projektet. Samverkan mellan specialiserad vård, primärvård och kommunal hälso- och sjukvård är ett genomgående inslag i dessa verksamheter.

Förflyttningen till alltmer vård i hemmet innebär konsekvenser, till exempel kring läkemedelshantering. Hantering av läkemedel i hemmiljö utmanar, i delar, nuvarande läkemedelstiftning varför en regionalt enhetlig hantering ska tas fram. Detta för att säkerställa hög patientsäkerhet, kvalitetssäkrad läkemedelshantering samt god arbetsmiljö vid läkemedelshantering i hemmiljö.

- Bidragit till, och agerat utifrån, handlingsplan för Skånegemensam digitalisering inom ramen för Vårdsamverkan Skåne.

5. Från fokus på kortsiktiga organisatoriska eller ekonomiska resultat till en helhetssyn där egna initiativ och lärande premieras

- Pågående regionövergripande arbete kring incitaments- och finansieringsmodeller som stimulerar och premierar omställningsarbetet till en Nära vård där primärvården är navet som möter invånarens behov på olika sätt.
- Det EU-finansierade forskningsprojektet Invest4Health som startade den 1 januari 2023. Invest4Health handlar om att utforska nya incitaments- och finansieringsmodeller för preventiva och hälsofrämjande insatser. Modellerna fokuserar på hur både risker och resurser kan delas i den samverkan som krävs mellan olika samhällsaktörer för att åstadkomma och stimulera det preventiva arbetet. Region Skåne är huvudprojektledare för projektet som består av totalt 18 partners från olika länder. Skåne är även en av regionerna som kommer att testa de framtagna modellerna på redan pågående initiativ. För det har Skåne valt att testa modellerna och inkludera fler att investera i Tidiga Samordnade Insatser (TSI) bland barn och unga, som redan är en del i den Skånegemensamma handlings- och aktivitetsplanen för en God och Nära vård, och där primärvården är en möjlig aktör i de samverkans- och incitamentsmodeller framöver.

Övergripande mål: Bättre liv och hälsa för fler

Högt förtroende för god och jämlik vård

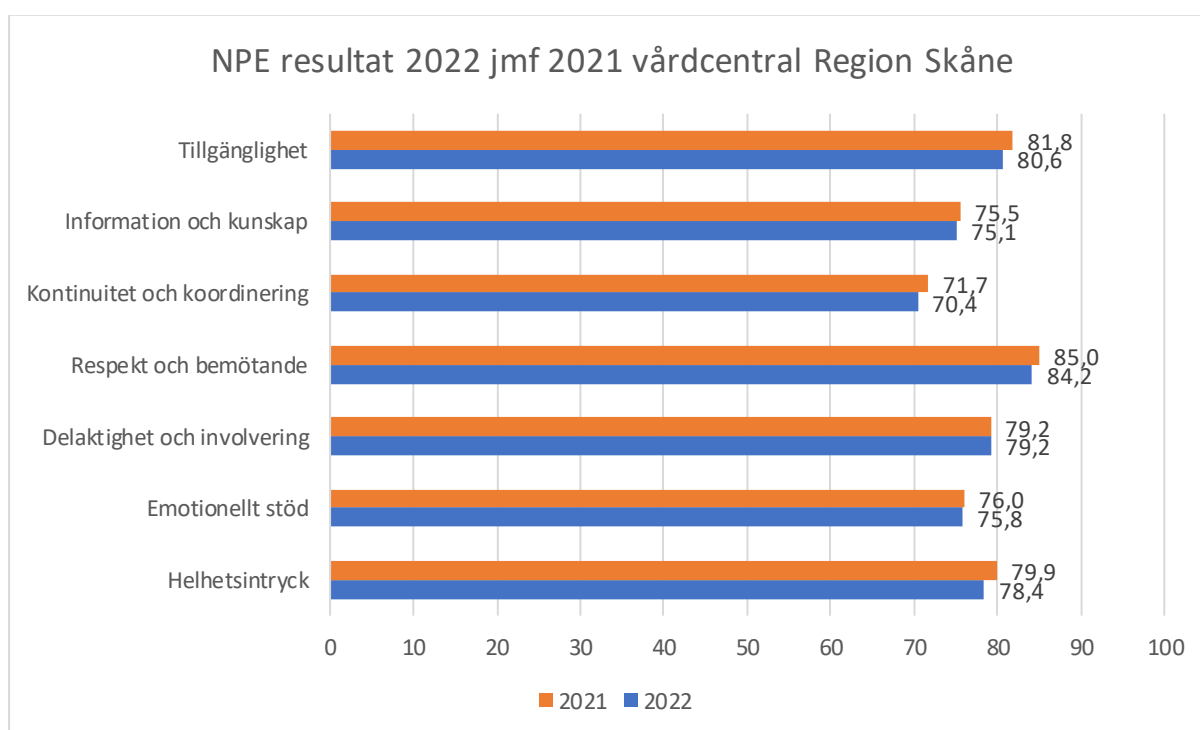
- **Befolkningens uppfattning och Patienternas upplevelse av hälso- och sjukvård ska förbättras**

Nationella Patientenkäten

Region Skåne mäter regelbundet den patientupplevda kvaliteten med den Nationella Patientenkäten (NPE) inom den somatiska specialistvården, primärvården samt inom habilitering och psykiatri. NPE är huvudsakligen till för att enskilda verksamheter ska få ett underlag till verksamhetsförbättring. Under den tidsperiod som denna rapportering omfattar har inga nya mätningar genomförts, [Nationell patientenkät | SKR \(patientenkaten.se\)](https://www.skr.se/patientenkaten).

Resultatet av NPE för vårdcentraler i Skåne som genomfördes hösten 2022 publicerades i början av 2023. Svarefrekvensen ökade från 36 procent år 2021 till 43 procent år 2022. Detta beror till stor del på att enkäterna skickas digitalt till respondenternas inkorg på 1177 i stället för som tidigare postalt. Äldre (65+) svarade i högre grad än yngre och hade upp till drygt 60 procent svarefrekvens medan yngre hade svarefrekvenser på cirka 20 procent. Detta innebär att äldre personers erfarenhet av vården slår igenom kraftigare i resultaten. Äldre personer är samtidigt den grupp som i högst utsträckning besöker vården.

Resultatet för den senaste NPE-mätningen av den patientupplevda kvaliteten visar ett något svagare resultat jämfört med mätningen 2021. Genomgående får vårdcentralerna höga betyg vad gäller frågor som rör helhetsintryck, delaktighet och involvering, respekt och bemötande och tillgänglighet med ca 80 poäng eller mer av 100 möjliga. (Fig.1)

Figur 1. Jämförande dimensionsresultat för vårdcentral i Region Skåne 2021–2022, Källa: [Nationell patientenkät | SKR \(patientenkaten.se\)](https://www.skr.se/patientenkaten)

Resultatet av hur patienterna i Skåne upplevde hälso- och sjukvården under 2022 är generellt jämförbart med de andra stora regionernas resultat och skiljer sig inte heller mycket från riket i stort.

Skånes bästa vårdcentral 2023

Utnämningen av Skånes bästa Vårdcentral sker årligen och utgår från de 30 vårdcentraler med bäst resultat i NPE 2022. De 30 VC med bäst resultat i NPE har sedan utvärderats avseende resultatet i kvalitetsindikatorer för vårdcentral i Hälsoval Skåne 2022.

För att bli nominerad till Skånes bästa vårdcentral krävs både bra resultat i patientupplevd kvalitet via NPE och bra resultat inom Hälsovalets kvalitetsindikatorer.

För att lyfta fram fler framgångsrika enheter publiceras även 10 i topplista på Skånes Bästa vårdcentraler 2023 på Vårdgivare i Skåne.¹⁰ Till priset 2023 nominerades tre vårdcentraler, Hälsomedicinskt center i Hjärup, Båstad-Bjäre Läkarpraktik och Vårdcentralen Dalby. Hälsomedicinskt center i Hjärup utsågs av primärvårdsnämnden till Skånes bästa vårdcentral.

Sedan några år delas det även ut ett pris med hedersomnämning till den vårdcentral som haft störst förbättring av resultat i Nationella patientenkäten från föregående år. Förutsättningarna ser olika ut inom olika verksamheter och därför blir det viktigt att också uppmärksamma mer generellt förbättringsarbete och inte bara verksamheter med resultat i topp. Vinnaren av detta pris 2023 är Vårdcentralen Vellinge.

Graviditetsenkäten

Inom ramen för den statliga satsningen på kvinnors hälsa och förlossningsvård erbjuds gravida och nyblivna mammor i hela Sverige, sedan 1 december 2020, att svara på Graviditetsenkäten. Resultat från den senaste rapporten av Graviditetsenkäten 2022 visar på övergripande positiva omdömen. De flesta kvinnor i Skåne har en positiv upplevelse av förlossnings- och mödrahälsovården. Nio av tio kvinnor svarar att de känner sig trygga med barnmorskan på barnmorskemottagningen. Dessutom anger åtta av tio att de fick tillräckligt med information om sin graviditet från sin barnmorska. Nio av tio kvinnor skulle rekommendera sin mödrahälsovård och lika många sin förlossningsavdelning till någon annan som är gravid och ska föda barn.

Kvinnornas berättelser och resultat i Graviditetsenkäten belyser även förbättringsområden och utmaningar så som eftervård och amningsstöd. I syfte att stärka eftervården infördes i förfrågningsunderlag för barnmorskemottagningar i Hälsoval Skåne 2022, en tidig uppföljande telefonkontakt alternativt digital kontakt med barnmorskan på barnmorskemottagningen. Den tidiga kontakten ska ske inom 14 dagar efter förlossningen och syftar till att fånga upp eventuella fysiska och/eller psykiska symtom och på så vis kunna erbjuda nyförlösta extra stöd av barnmorska när behov framkommer. Uppföljningen är en kontakt utöver det eftervårdsbesök som regionen erbjuder inom 16 veckor efter förlossningen enligt basprogrammet för graviditet och eftervård. Även inom området amning pågår utveckling av ett digitalt amningsstöd, via Stöd och Behandlingsplattformen (SOB), riktat till blivande och nyblivna föräldrar.

Övergripande mål: Tillgänglighet och kvalitet

God tillgänglighet

I Förfrågningsunderlag och Avtal för Vårdcentral i Hälsoval Skåne beskrivs krav på öppetid varje vardag, sammanlagt minst 30 timmar per vecka, förlagd vardagar mellan kl. 8.00 – 17.00. Vårdcentralen ska under öppetiden vara tillgänglig för fysiska och digitala besök samt

---

¹⁰ [Skånes bästa vårdcentral - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/om-skane/besta-vardcentral)

direkt patientkontakt via telefon. Dessutom finns krav på tillgänglighet, inom egen enhet eller i samverkan med annan enhet, två timmar varje vardagkväll efter kl. 17 och minst fyra timmar under lördag, söndag och helgdag.

I förfrågningsunderlagen för BMM och BVC är det förtydligt om enheternas krav att säkerställa en god tillgänglighet och möjlighet för invånarna att komma i kontakt med verksamheten samma dag under helgfri vardag under enhetens öppettider.

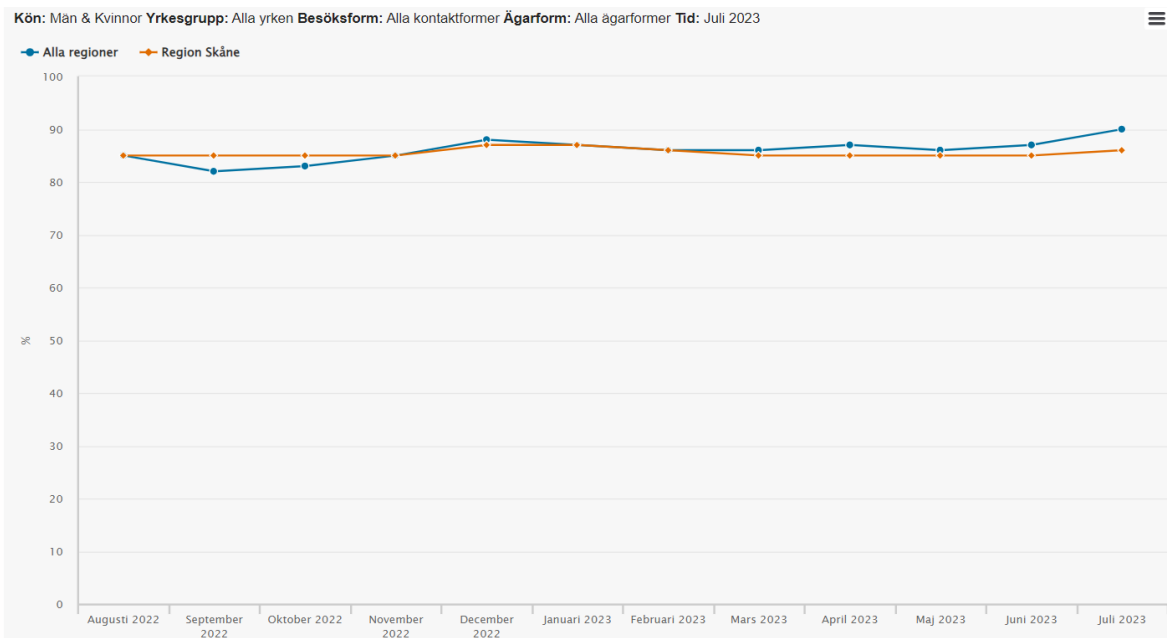
➤ **Följsamhet till vårdgarantin**

Den förstärkta vårdgarantin och telefontillgänglighet är en del av kvalitetsindikatorerna för vårdcentral och följs både för privata leverantörer och egen regi. Uppföljning sker både på enhetsnivå och regional nivå med jämförelser med nationellt resultat.

Förstärkta vårdgarantin för primärvården innebär att en invånare ska få kontakt samma dag med den vårdcentral där invånaren är listad. Detta har tidigare följts upp genom en av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) anordnad nationell telefontillgänglighetsmätning, i vilken andelen telefonkontakter som besvaras under samma dag har mätts. SKR har under 2023 slutat med dessa mätningar och förberedelser för en automatiserad insamling av data gällande telefontillgängligheten har påbörjats i Region Skåne. Eftersom automatiserad uppföljning ännu inte är på plats, genomförde regionen under våren 2023 en egen enkät till alla vårdcentraler inom Hälsoval Skåne med de frågor som SKR tidigare haft i sina nationella mätningar. Resultatet av enkäten visade att telefontillgängligheten, det vill säga andelen av de som kontaktade vårdcentralerna via telefon som fick kontakt samma dag, var 85 procent.

Nationella målet är att 100 procent av inkommande samtal ska bli besvarade samma dag vilket få vårdcentraler i Skåne klarar. Flera regioner har liknande resultat vilket uppmärksammas nationellt. Detta kan komma att föranleda särskilda mätningar och krav framöver. Beroende av hur utveckling av automatiseringen sker kan det även bli aktuellt med en regional enkätmätning av telefontillgängligheten under oktober månad.

Enligt vårdgarantin ska även alla som kontaktar primärvården och bedöms behöva en medicinsk bedömning få en sådan av läkare eller annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal inom tre dagar, och under perioden januari till juli har Region Skånes vårdgarantiuppfyllelse i detta avseende varit 86 procent (pendlat mellan knappt 87 och knappt 85 procent) vilket utgör en förbättring med ungefär en procentenhet jämfört samma period förra året. Som framgår av figur 2 nedan ligger Skånes resultat relativt nära riket bortsett från juli månad (86 procent för Skåne jämfört med 90 procent för riket). (Fig.2)

Figur 2. Resultat avseende medicinsk bedömning i primärvården Region Skåne. Källa: [Väntetider i vården / SKR \(vantetider.se\)](#)

Under perioden har en ökad samverkan skett mellan specialistvård och primärvård. Exempelvis har triagering på akutmottagningarna på Skånes universitetssjukhus i Lund och Malmö inneburit att patienter som inte bedömts vara i behov av akut specialistvård har kunnat styras om till primärvården. Sjukhusens specialistmottagningar har utökat sin konsultverksamhet så att mindre brådskande akuta ("subakuta") fall kunnat hanteras i primärvården tack vare möjlighet till direkt telefonkonsultation med specialistläkare. Fler än 2500 patienter har fått specialistvård direkt, utan att behöva vänta på akuten. För primärvården innebär arbetssättet att fler patienter bedöms på vårdcentralerna och att kontakterna med sjukhuset blivit fler. Samlat har detta bidragit till att patienter fått vård på rätt vårdnivå.

Enligt förfrågningsunderlaget för vårdval psykoterapi ska patienten tas emot inom en månad från inkommen remiss. I syfte att underlätta för patient som erhållit remiss till vårdval psykoterapi pågår arbete för att på 1177.se synliggöra förväntad väntetid per mottagning och behandlingsform. Detta planeras träda i kraft till 2024.

➤ **Ökad tillgänglighet till vård vid psykisk ohälsa**

Vårdcentralen har ansvar att bedöma, diagnostisera, behandla, rehabilitera och ge råd till personer från 18 år med psykisk ohälsa på primärvårdsnivå. Implementering av internetbaserad KBT (iKBT) på samtliga vårdcentraler under 2022 bedöms ha ökat tillgängligheten.

I det nationella barnhälsovårdsprogrammet ingår enskilda föräldrasamtal med nyblivna föräldrar. För att identifiera sänkt stämningsläge/postpartumdepression hos varje nybliven mamma erbjuds screening med Edinburgh Postnatal Depression Scale (EPDS) sex till åtta veckor efter förlossningen. För den förälder som inte har fött barnet erbjuds ett föräldrastödande enskilt samtal som utforskar föräldrarnas mående och behov av föräldraskapsstöd när barnet är mellan tre och fem månader. För barn födda under det första halvåret 2023 erbjöds 89 procent av mammorna EPDS-screening och 84 procent av samtliga mammor deltog. När det gäller nyblivna föräldrar som inte fött barnet, till barn födda det

första kvartalet erbjöds 78 procent ett enskilt samtal och 23 procent av samtliga föräldrar som inte fött barnet deltog. Det finns ett behov av att öka nyblivna föräldrars tillgänglighet till, och deltagande i, de enskilda föräldrasamtalen.

Säker hälso- och sjukvård

Verksamhetschefen ska enligt lag utse fast vårdkontakt om patienten begär det eller för att tillgodose patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet. Ökning av fast läkarkontakt är en del av överenskommelsen mellan staten och regionerna om God och nära vård vilket redovisas under rubriken Nära vård nedan.

Vårdcentralerna har sedan start av vaccination mot covid-19 haft en framträdande roll som basen i vaccinationsarbetet. Vaccinationerna fortgår under 2023 enligt överenskommelse mellan SKR och staten och utgår från Folkhälsomyndighetens (FoHM) rekommendationer. Under första halvåret 2023 har vårdcentralerna givit knappt 95 000 doser till företrädesvis personer över 80 år och boende på särskilt boende (SÄBO). Sedan den 1 mars 2022 finns även ett särskilt vaccinationsprogram för personer som ingår i riskgrupper. Detta program omfattar i dagsläget bara en sjukdom: pneumokockinfektion. Programmet införs på bredden i Region Skåne under 2023 där vårdcentralerna utgör basen för vaccinationsarbetet.

Under våren 2023 har Graviditetskalendern tillgängliggjorts för samtliga BMM i Skåne. Graviditetskalendern är en illustrerad översikt av basprogrammet för graviditetsövervakning samt tillhörande lättillgänglig information på 1177. Graviditetskalendern är en del av den regionala strategiska planen avseende intrauterin fosterdöd som syftar till att minska andelen dödfödda barn.

Barnhälsodata är avgörande för uppföljning av små barns hälsa. Det handlar om att följa upp hälsoutfall, men också om att arbeta för att uppnå en god och jämlik hälsa. Under våren har arbetet fortsatt med att ansluta barnhälsovårdens data till Svenska Barnhälsovårdsregistret, BHVQ, för att kunna följa barns hälsa och utveckling och på så vis skapa bättre förutsättningar för att kunna ge stöd och vård för de barn som behöver det samt att data ska finnas tillgänglig för kontinuerligt förbättringsarbete, för produktion av statistik och för forskning.

➤ Ökad säkerhet i läkemedelsanvändningen

Brist på överblick av patientens alla läkemedel är en patientsäkerhetsrisk och kan leda till försämrad livskvalitet, onödiga sjukhusinläggningar och samhällsekonomiska kostnader. I Region Skånes förbättringsarbete för säker läkemedelsanvändning är det viktigt att berörda verksamheter arbetar med kompetenshöjning inom bland annat läkemedelsavstämning (aktuell läkemedelslista), läkemedelsgenomgång och utskrivningsinformation. Läkemedelsavstämning är en förutsättning för en läkemedelsgenomgång. Utan ett korrekt underlag är det svårt att utvärdera och eventuellt förändra behandlingen.

Identifierade läkemedelsrelaterade problem i slutenvården kan via remiss från farmaceuter i slutenvården överföras till primärvården i de fall åtgärderna är mer lämpade att genomföra i primärvården. Här finns en förbättringspotential för att öka antalet remisser och därmed förbättra läkemedels säkerheten. Fler farmaceuter i primärvården skulle kunna öka antalet genomförda läkemedelsgenomgångar men också öka läkemedels säkerheten genom att bidra med läkemedelskunskap på plats.

I primärvården har det under jan-juli 2023 genomförts 2 400 läkemedelsgenomgångar, varav 1 120 i offentlig primärvård och 1 280 i privat primärvård. I primärvården har det genomförts ungefär lika många läkemedelsgenomgångar som motsvarande period 2022. Det är en nedgång jämfört med åren innan och alltså tvärtemot önskan om att antalet läkemedelsgenomgångar ska öka.

Användningen av potentiellt olämpliga läkemedel hos äldre i Skåne har fortsatt att minska under 2023. Behandlingstrycket med olämpliga läkemedel till äldre ska enligt uppsatt mål inte överstiga 20 000 DDD (Definierad DygnsDos) per 1000 invånare som är 75 år eller äldre på årsbasis 2023. Första halvåret 2023 ses en marginell minskning jämfört med motsvarande period förra året. Sett över längre tid och jämfört med genomsnittssiffror för hela landet uppvisar Region Skåne en mer uttalad minskning. Bakgrunden till den skånska nedgången kan vara det strukturerade arbetet för att minska förskrivningen av olämpliga läkemedel till äldre. Årligen tas en Skånelista innehållande specifika rekommendationer för äldre fram. Utbildningsinsatser genomförs kontinuerligt om läkemedel och äldre. Att läkemedelsgenomgångar genomförs bidrar till en minskning av förskrivningen av olämpliga läkemedel.

Risken för felaktigheter i läkemedelsanvändningen är särskilt stor i vårdens övergångar och genom att utskrivningsinformation tillhandahålls för patienter och mottagande vårdinstans halveras den risken. Vårdcentraler har en viktig roll som mottagande vårdinstans som tar vara på informationen. Regionen har som mål att utskrivningsinformation ska genereras vid utskrivning av en patient som har ett eller flera läkemedel i minst 70 procent av fallen. Regionens resultat var under januari till augusti 2023 knappt 68 procent, vilket innebär en liten nedgång jämfört med samma period 2022.

Läkemedelsrådet fastställde riktlinje för förskrivning av komjölksfri modersmjölksersättning i maj 2022. Siffror för januari-juni 2023 visar att både volymer och kostnad för komjölksfri modersmjölksersättning minskar, och att en allt större andel av rekommenderade produkter förskrivs.

➤ **Minska onödig antibiotikaförskrivning**

Under pandemin minskade antalet uthämtade antibiotikarecept i alla regioner i Sverige, efter pandemin ses en ökning men totalt sett är nivåerna dock fortfarande något lägre än före pandemin. I Skåne ligger antalet uthämtade antibiotikarecept per 1000 invånare på 302 senaste 12-månadersperioden vilket är en ökning på 11 procent jämfört med samma period 2022. Skåne ligger fortsatt på höga nivåer jämfört med riket.

Störst procentuell ökning ses hos barn i åldern 0–6 år (+32 procent). Försäljningen av antibiotika som ofta används vid luftvägsinfektioner hade den största ökningen (+22 procent) medan mindre förändringar sågs för hud- och mjukdelsantibiotika och urinvägsantibiotika under samma tidsperiod.

Antal antibiotikarecept totalt från alla förskrivare per 1 000 listade patienter och senaste tolv månadersperiod är också en kvalitetsindikator för vårdcentraler och under 2023 är målet satt till <280 recept per 1 000 listade och år. 59 av de skånska vårdcentralerna klarar målet i juli (juni 22-juli 23), detta motsvarar 35 procent av de skånska vårdcentralerna.

En annan kvalitetsindikator för vårdcentraler är andel penicillin V av antibiotika som ofta används vid luftvägsinfektion hos barn 0–6 år. Av målgruppens uthämtade recept på luftvägsantibiotika ska minst 75 procent utgöras av penicillin V. Under perioden januari-juli 2023 klarar 150 vårdcentraler detta mål.

Även vårdcentralens förskrivning av urinvägsantibiotika till vuxna kvinnor (18 – 79 år) följs upp och en kvalitetsindikator är andel kinoloner¹¹ av uthämtade recept på urinvägsantibiotika. Andelen kinoloner ska vara låg och utgöra högst 10 procent av uthämtade recept på urinvägsantibiotika. Under perioden januari-juli klarar 146 vårdcentraler detta mål.

Samverkan mot antibiotikaresistens Skåne (Strama) fortsätter att arbeta för en ökad följsamhet till behandlingsrekommendationerna, enligt handlingsplan av Strama, för att minska risken med överförskrivning av antibiotika såsom resistensutveckling.¹² Handlingsplanen syftar till en ökad följsamhet till behandlingsrekommendationerna samt att skapa förutsättningar för ansvarsfull användning av antibiotika. En viktig del i arbetet har varit informationssatsningar och utbildningar till såväl vården som allmänheten. En annan del är arbete med att ta fram och synliggöra olika stöd till förskrivarna för att få en klok användning av antibiotika. Här behöver ytterligare fokus läggas på analys av diagnoskopplade data på verksamhets- och regional nivå. Strama Skåne arbetar kontinuerligt med återkoppling på lokalt förskrivningsmönster och lokala resistensdata till förskrivarna. Under januari-augusti 2023 har Strama Skåne öppenvård haft en ökad uppsökande verksamhet i utbildnings- och informationssyfte för hälsovalsenheterna i olika delar i Skåne. Besök har gjorts där enheternas egen antibiotikaförbrukning visats för analys och kommentarer kring följsamhet till rådande behandlingsrekommendationer. Antalet besök har varit 68 stycken under perioden.

Nära vård

Omställningen mot Nära vård innebär en vård som i sin grund utformas i samskapande med invånarna. Ett hälso- och sjukvårdssystem som flyttar fokus mot tillgänglighet, delaktighet och kontinuitet och som skapar förutsättningar att möta invånarna mer personcentrerat, proaktivt, hälsofrämjande och sammanhållet. Primärvården ska utgöra den gemensamma basen och fungera som vårdens nav. I samspel med övrig hälso- och sjukvård, socialtjänst och andra intressenter ska målet med omställningen nås: att skapa en god, nära och samordnad vård och omsorg som främjar hälsan.

Vårdcentralen ska fungera som första instans vid behov av hälso- och sjukvård på primärvårdsnivå och ska organiseras så att behov av hälso- och sjukvård hos äldre, personer med sammansatta vårdbehov, kroniskt sjuka samt personer med funktionsnedsättning särskilt tillgodoses. För patienter som behöver insatser över tid ska vården upplevas som sammanhållen, och det är vårdcentralen som samordnar patientens vårdbehov och de insatser som patienten behöver på olika vårdnivåer.

En Nära vård är en vård som möjliggör flexibilitet och effektivt utnyttjande av resurser, och en vård som ges på rätt vårdnivå. Mycket pågår för att förbättra och utveckla samverkan inom och mellan specialist- och primärvård för att möta och hålla jämna steg med de utmaningar den demografiska utvecklingen har på befintligt system inom såväl den öppna som den slutna vården. Utveckling av närsjukvårdsteam och samordning av mobil vård på primärvårdsnivå, uppbyggnad av stödfunktioner mellan specialist- och primärvård, och att tillgängliggöra den specialiserade öppna vården är några. Den digitala utvecklingen och den ökade samverkan mellan vårdaktörer möjliggör för mer vård i hemmet. En vårdform som är ökande och som, i

---

¹¹ Bredspektrumantibiotika vid bl a urinvägsinfektion

¹² [Strama Skåne - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se)

delar, utmanar nuvarande regelverk. Arbete pågår bland annat gällande läkemedelshantering vid vård i hemmet.

En välfungerande samverkan mellan vårdens olika delar är en central del i den nära vården. Återinskrivning 1–30 dagar för äldre¹³ är en indikator som beskriver andelen patienter över 65 år som behöver återinläggas på sjukhus inom 30 dagar efter utskrivning. Indikatorn kan vara ett processmått för att synliggöra behov av ökad samverkan. Andel återinskrivna under rapportperioden januari-augusti är drygt 14 procent och är i stort sett oförändrad sedan såväl 2022 som 2021, vilket innebär att målet om årlig sänkning på 10 procent inte nåts.

Ett ytterligare processmått är kopplat till att alla patienter med kommunal primärvård och/eller omsorg samverkas i samband med utskrivning från sluten vård, så kallad ”Samverkan vid utskrivning” (nedan benämnt SVU-processen). Enligt avtal mellan huvudmännen i Skåne är målsättningen att patienten ska kunna skrivas ut från sjukhuset samma dag som patienten bedöms som utskrivningsklar av behandlande läkare. Kommunalt betalningsansvar inträder dock först när det genomsnittliga antalet dagar i sluten vård efter utskrivningsklar överskrider 2,80 kalenderdagar per kommun under en kalendermånad. Antal utskrivningsklara dagar som patienter legat kvar på sjukhuset i väntan på hemgång efter att av behandlande läkare bedömts som utskrivningsklar minskar. Det var under januari till juli drygt 44 000 medan motsvarande siffra under 2022 var drygt 46 500, vilket dock fortsatt är klart högre än under 2021. Detta är ett viktigt utvecklingsområde där också Hälsovalets vårdcentraler har en betydande roll.

Även antalet vårdtillfällen som hanteras inom ramen för SVU-processen har minskat. En successiv minskning om 1-2 procent per år (januari-juli) har skett sedan 2021. Eftersom alla patienter med kommunala insatser inkluderas i SVU-processen återspeglar måttet endast att något färre patienter med sådana insatser blivit inskrivna i år än tidigare. Orsakssambanden är komplexa och det är svårt att i nuläget dra slutsatser avseende innebörden av minskningen.

➤ **Vårdsamverkan Skåne - Reviderad modell för läkarmedverkan i kommunal hälso- och sjukvård samt inventering av behov av stödfunktioner för att underlätta omställningen till God och nära vård**

Inom ramen för Vårdsamverkan Skåne pågår ett gemensamt arbete med att ta fram förslag på en reviderad modell och ett tydligare läkaruppdrag. I Region Skåne har en kartläggning av den preshospitäl och mobila vården genomförts och regionstyrelsen fastställde i maj en handlingsplan för prehospital och mobil vård. Det partsgemensamma arbetet med förslag på reviderad modell fortsätter under hösten.

Den nära vården bör fungera som en effektiv helhet där respektive vårdnivå ska kunna möta behoven utifrån intentionerna i såväl God som Nära vård. Detta förutsätter att stödfunktioner mellan vårdnivåer byggs upp och tillgängliggörs för medarbetare både inom den regionala och den kommunala primärvården. Vissa väl fungerande stödfunktioner finns redan uppbyggda mellan parterna men fler behöver utvecklas, med målet att tillgången ska vara likvärdig i hela Skåne. I enlighet med överenskommen Aktivitets- och tidplan avseende god och nära vård inom ramen för Vårdsamverkan Skåne presenterades i början av året prioriterade stödfunktioner utifrån inventering av behov. Under hösten planeras uppstart av partsgemensamma

---

¹³ ID0091 i Region Skånes Indikatorbibliotek

arbetsgrupper för kartläggning och utredning av förutsättningar inom respektive prioriterat område.

➤ **Översyn bedömning på distans. (Uppdrag överlämnat från Hälso- och sjukvårdsnämnden)**

Avser ett sårkonsultations projekt som redovisas i Primärvården Skånes verksamhetsberättelse.

➤ **Implementera handlingsplaner för God och nära vård. I enlighet med Överenskommelse om en God och nära vård**

God och Nära vård med fokus på primärvården präglas av valfrihet för patienten och ett utbud av flera olika vårdgivare. Vårdcentralerna koordinerar vården för patientgrupper vars behov kräver hög kontinuitet. Detta kräver samverkan och gemensamma aktiviteter mellan primärvård, kommuner och specialistvård. Primärvården fortsätter utvecklas som navet och första linjens sjukvård med ansvar för att koordinera patientens hela vårdprocess.

Utveckling av personcentrerat arbets- och förhållningssätt är grundläggande i God och nära vård. Utbildningsinsatser inom samtliga delar av vårdkedjan pågår. Personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp samt patientkontrakt är två verktyg som på kompletterande sätt stödjer utvecklingen mot ökad personcentrering. Implementering och utveckling pågår i enlighet med beslutad process för införande av personcentrerade och sammanhållna vårdförlopp respektive målbild och handlingsplan för patientkontrakt.

Patientens rätt till fast vårdkontakt för att tillgodose behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet, eller om vederbörande önskar det, är lagstadgad. Att följa upp andelen med fast vårdkontakt är inte möjligt i nuvarande journalsystem. Det är dock möjligt att följa upp fast läkarkontakt. Andel listade med fast läkarkontakt ska enligt Region Skånes mål uppgå till minst 75 procent. Uppföljning visar på successiv ökning under 2020–2022 och utfall vid halvårsskiftet 2023 visar att 76 procent av skåningarna har en namngiven fast läkare på vårdcentral och att 111 av 171 vårdcentraler uppnår målet om minst 75 procent. Region Skånes långsiktiga mål är att alla listade personer ska ha fast vårdkontakt, i första hand läkare, med prioritering av äldre (>75 år), multistjuka eller andra med kontinuerligt vårdbehov.

Antalet vårdcentraler med certifiering inom diabetes, astma och KOL minskade under pandemin relaterat till att personella resurser prioriterades till andra uppgifter. Svårigheter med att rekrytera personal med kompetens för dessa uppgifter påverkar möjligheterna att ha certifierade mottagningar inom ovanstående områden i den utsträckning som vore önskvärt. Färre uppföljningar av individer med dessa och andra kroniska sjukdomar kan innebära sämre hälsa på både kort och lång sikt.

Som ett led i det sjukdomsförebyggande arbetet fortsätter implementering av riktade hälsosamtal till utvalda åldersgrupper (40- och 50-åringar) enligt beslutad modell. Dessutom har pilotverksamhet med hälsosamtal för 70-åringar genomförts.

Omställningen mot en god och nära vård där primärvården utgör navet är ett arbete som måste ske utifrån både den kommunala och den regionala primärvårdens perspektiv. Inom ramen för samverkansstrukturen, Vårdsamverkan Skåne, har Region Skåne och de skånska kommunerna i samverkan tagit fram gemensam Målbild och handlingsplan med tillhörande Aktivitets- och

tidplan¹⁴. Som ett stöd i att få genomslagskraft i det gemensamma omställningsarbetet har Region Skåne och de skånska kommunerna tillsammans avsatt resurser och tillsatt processledare i team på delregional nivå. Teamen som består av en regional och en kommunal processledare har första halvåret bidragit med att kartlägga, samordna och förstärka kommunernas och delregionernas strukturer och förutsättningar i arbetet med Aktivitets- och tidplanen. Till exempel finns det nu aktiva operativa samverkansgrupper, aktivitetsplaner och fungerande samverkansprocesser i delregionerna utifrån processledarnas arbete med planering, facilitering, dialog och kunskapsspridning. Ett särskilt fokus har under våren lagts på aktiviteter inom området Personcentrerat arbets- och förhållningssätt. Erfarenhetsutbyte, lärande och förstärkning av såväl det delregionala som det Skåneövergripande arbetet har skett vid regelbundna gemensamma processledarträffar. Utvärdering av hittillsvarande arbete och bedömning av fortsatt behov av stöd kommer ske under hösten.

En sammanhållen god och nära vård för barn och unga ingår som en övergripande del i omställningen, där primärvården har en viktig roll vad gäller både förebyggande, hälsofrämjande och hälso- och sjukvårdande insatser. Under året har en gemensam stödstruktur för familjecentraler mellan Region Skåne och de skånska kommunerna etablerats inom ramen för Vårdsamverkan Skåne där även avtal om samverkan inom Växa Tryggt ryms.

Växa Tryggt är ett utökat hembesöksprogram som infördes 2023 som ett tilläggsuppdrag för BVC och BMM. Syfte är att förbättra förutsättningarna för barnets hälsa och bidra till en jämlik start i livet genom tidiga föräldrastödjande insatser. Växa Tryggt innebär sex hembesök under barnets första 15 månader till förstföderskor eller familjer som får barn för första gången i Sverige. Barnmorska från BMM och Sjuksköterska från BVC samverkar vid det första hembesöket. Vid resterande fem hembesöken samverkar föräldrastödjare från aktuell kommuns socialtjänst och sjuksköterska från BVC. Tilläggsuppdraget kan sökas av BMM och BVC gemensamt om BVC har CNI¹⁵ över 1,3 eller har ett lägre CNI men ligger i, av Länsstyrelsen utsedd, kommun där barn växer upp i högre utsatthet än i andra delar av Skåne. För att beviljas tilläggsuppdraget Växa Tryggt ska BMM och BVC ha ingått samverkansavtal med varandra och med socialtjänsten i aktuell kommun.

Under perioden januari-augusti beviljades tio Växa Tryggt team att starta i sex skånska kommuner¹⁶ och 59 barn hade under samma period fått hembesök av Växa Tryggt-teamen i Skåne.

➤ **Etablering av familjecentraler ska öka**

Familjecentraler i Skåne är en samverkan mellan Region Skåne och de skånska kommunerna via Vårdsamverkan Skåne¹⁷ där mödrahälsovård, barnhälsovård, öppen förskola samt förebyggande socialtjänst samordnas och samlokaliseras. Arbetet med att fler familjecentraler ska etableras i Skåne fortsätter. Målsättningen är att det ska finnas minst en familjecentral i varje kommun. Under perioden januari – augusti har ytterligare en kommun i Skåne startat familjecentral och nu finns totalt 40 familjecentraler i Skåne, varav 35 har samtliga fyra ”ben”: BVC, BMM, Socialtjänst och Öppen förskola. Prognosen visar att antalet kommuner med minst en familjecentral kommer fortsätta öka från dagens 23 kommuner till 30 kommuner år 2025. Ersättningen till barnmorskemottagningar och barnavårdscentraler i

---

¹⁴ Dokumenten finns publicerade på [Nära Vård - Vårdsamverkan Skåne \(xn--vrdsamverkanskne-dobn.se\)](http://NaraVard-VardsamverkanSkane(xn--vrdsamverkanskne-dobn.se))

¹⁵ Care Need Index är ett hjälpmedel som använder socioekonomiska förhållanden för att identifiera risk för ohälsa.

¹⁶ Arlöv, Helsingborg, Svalöv, Trelleborg, Malmö och Kristianstad

¹⁷ [Vårdsamverkan Skåne](http://VardsamverkanSkane)

Skåne höjdes från och med januari 2023 för tilläggsuppdraget familjecentral om samtliga ingående verksamheter i familjecentralen är öppna samtidigt minst 20 respektive 25 timmar per vecka.

➤ **Implementering av utvecklad basenkologisk verksamhet**

I syfte att skapa en struktur för omhändertagande av patienter med komplikationer till onkologisk behandling och säkerställa andra medicinska behov för patienter med cancerbehandling, initierades projekt basenkologi i Nära vård under 2022. Genom mobila sjukvårdsteam erbjuds vård i hemmet eller dess närmiljö då det medicinska tillståndet inte kräver slutenvårdens specialistvård. En väg in innebär en kontaktväg för cancerpatienter under behandling, dagtid som jourtid. Två pilotprojekt pågår:

- Mobilt team basenkologi Ystad (MTBY) i regi av lasarettet i Ystad
- Mobilt team basenkologi Kristianstad och Hässleholm (MTBK) kopplat till ASIH¹⁸ Nordost

Arbetet pågår enligt plan. En utvärdering kommer att utföras december 2023.

➤ **Genomföra projekt för att utveckla ett nytt arbetssätt med närsjukvårdsteam i Landskrona i samverkan med berörda parter. Projektet ska skapa och utvärdera en modell som är möjlig att använda över hela Skåne vid lyckat utfall.**

Redovisas i Primärvården Skånes verksamhetsberättelse 2023¹⁹

➤ **På alla vårdcentraler införa möjligheten för patienter att kunna boka sina egna tider för vårdbesök på primärvårdsnivå i hela Skåne.**

1177 Vårdguidens e-tjänster är en tjänst där medborgare har möjlighet att dygnet runt kommunicera med hälso- och sjukvården. Målsättningen är att ge patienten svar på ett ärende nästkommande arbetsdag. På alla vårdcentraler ska det finnas rutiner för säker handläggning av alla typer av ärenden. Varje vårdcentral avgör vilken typ av tidsbokning och vilka vårdgivarkategorier som ska ingå. Möjligheten för patienten att boka egna tider får avvägas mot behov av medicinsk bedömning och prioritering. Ett utvecklingsarbete pågår för att standardisera och förenkla e-tjänsterna på 1177. Leverantören ska minst erbjuda patienterna följande tjänster:

1. Beställ tid
2. Av-/omboka tid
3. Tidbok online
4. Förnya recept.
5. Förnya hjälpmedel
6. Rådgivning (kan anpassas till olika yrkesgrupper)
7. Kontakta mig (kan anpassas till olika yrkesgrupper)
8. Beställ svar på provtagning/röntgen
9. Beställ journalkopia
10. Stöd och behandling
11. Synpunkter och klagomål (tjänsten införs under 2023)

Barnmorskemottagningarna i Primärvården Skåne erbjuder olika typer av tider som invånaren själv kan boka via e-tjänsterna, bland annat inskrivningssamtal för gravida, besök för

---

¹⁸ Avancerad sjukvård i hemmet

¹⁹ Primärvårdsnämnden 2023-09-27

preventivmedelsrådgivning eller klimakterierådgivning. Under pandemin började vårdcentraler erbjuda invånarna möjlighet att själva boka tid för ordinerad provtagning på vårdcentralerna. Arbetet med att fler verksamheter ska erbjuda denna möjlighet, och möjlighet att boka andra typer av tider, fortsätter. En försvårande omständighet för att erbjuda ett stort utbud av tider på vårdcentral är avsaknaden av möjlighet att ha en triagering före bokning, för att säkerställa att invånaren hittar lämplig typ av tid.

➤ **Under 2023 utreda möjligheterna för 1177 telefonrådgivning att boka tider till vårdcentral.** Utredning pågår i samverkan mellan Primärvården Skåne och Medicinsk Service. Ett uppdragsdirektiv är framtaget med de aspekter som har betydelse för uppdraget och behöver ses över utifrån både 1177 och vårdcentralens perspektiv. Initialt läggs fokus på både juridiska och tekniska förutsättningar och på verksamhets- och patientperspektiv. Även alternativa lösningar kommer utredas. Tidplanen med planerad färdig utredning i september och återrapportering till nämnderna i oktober hålls.

Psykisk hälsa

Region Skånes insatser för personer med psykisk ohälsa görs i linje med Region Skånes strategiska plan för psykisk hälsa 2017 - 2023.²⁰ Den största utmaningen är tillgänglighet till vård då allt fler personer söker vård för psykisk ohälsa, både på primärvårdsnivå och specialiserad nivå.

➤ **Skapa forskning om effektiva förebyggande åtgärder mot suicid i samverkan mellan primärvårdens hälsosamtal²¹ och psykiatri.**

Arbetet är ännu inte påbörjat. Ett projekt planeras i vilket regionen i samverkan med Lunds universitet avser att undersöka om samverkan mellan primärvårdens hälsosamtal och den specialiserade psykiatrin kan medföra bättre möjlighet att uppmärksamma psykisk ohälsa och förebygga suicidrisk.

➤ **Se över hur det förebyggande arbetet inom barn och ungas psykiska hälsa och samverkan med kommuner vid utredning av insatser till barn och unga med behov på primärvårdsnivå kan stärkas ytterligare.**

Arbetet pågår enligt plan, rapportering sker fjärde kvartalet 2023.

➤ **Revidera Region Skånes strategiska plan för psykisk hälsa för fortsatt utveckling kommande år.**

Arbetet pågår enligt plan i samverkan mellan psykiatri, primärvård och hälso-och sjukvårdsstyrning. Remissversion planeras beslutas i HSN december 2023, därefter skickas remiss till PHHN samt PVN.

Högkvalitativ cancervård i hela Skåne

Den nationella cancerstrategin utgör grunden för arbetet med att utveckla cancervården i Sverige. Det långsiktiga strategiska arbetet har som övergripande mål att förebygga och tidigt upptäcka cancer, stärka patientens ställning och den nationellt jämlika vården, bidra till kunskapsutveckling och kompetensförsörjning samt stödja organisation och ledarskap.

---

²⁰ [Region Skånes strategiska plan för psykisk hälsa](#)

²¹ Hälsoundersökning vid psykisk sjukdom

I Region Skånes handlingsplan för cancer 2022–2025²² finns ett antal mål och målområden med fokus på förbättrade ledtider och ett förbättrat omhändertagande för cancerpatienter. Såväl nyligen uppstartade som långsiktigt aktuella projekt följs upp kontinuerligt. Primärvårdens roll i arbetet med cancersjukdomar är central då majoriteten av remisser för utredning inom ramen för standardiserat vårdförlopp (SVF) utgår härifrån. Kriterier för SVF ska vara uppfyllda samtidigt som personcentrerad vård ska ingå i bedömning av patientens förutsättningar för fortsatt utredning och behandling. Primärvårdens funktion som nav är viktig inte minst för behovet av allmänna informations- och utbildningsinsatser på regelbunden basis men också för behovet av att överföra enskilda patienters historik och utredningsresultat mellan de olika vårdgivarna.

Erbjudandet om HPV-vaccinering och HPV-provtagning till kvinnor födda 1994–1999 har lett till att drygt 2000 kvinnor i Skåne vaccinerat sig med första dosen av de två. Dos två ges efter tre år. Erbjudandet är ett led i ett nationellt projekt för att utrota livmoderhalscancer, och vaccinationerna sker inom ramen för en vetenskaplig studie. Vaccinationerna utförs på de offentliga och privata barnmorskemottagningarna som ingår i studien. Under hösten 2023 planeras ny kampanj i media som förväntas leda till ökat deltagande.

Tillgången till cancerrehabilitering inom specialistvården har gjorts mer jämlik genom möjligheten att delta i digital bedömning och behandling. Ett projekt för digital cancerrehabilitering (Digi-CaRe) pågår. Projektet, som tog emot de första patienterna våren 2023, riktar sig främst till personer som genomgår eller har genomgått cancerbehandling och som har omfattande och/eller komplexa rehabiliteringsbehov. En utvärdering av projektet planeras till december 2023. Samarbete pågår mellan projektet, regionalt cancercentrum (RCC), primärvården och sjukhusens specialistmottagningar för att synliggöra den kompetenta och kvalitativa basala rehabiliteringen som finns tillgänglig nära patienten på hälsovalets vårdcentraler genom webbaserade utbildningsinsatser.²³

En kraftigt ökande förekomst av hudmelanom de senaste åren har föranlett en genomlysning och framtagande av en modell för att prognosticera resursbehovet det närmaste decenniet. Prediktionsmodellen baseras på historiska data från 2009, stadiindelning och demografisk utveckling och slutrappporterades 2023.

Ju tidigare stadier melanom diagnostiseras i, desto mindre personligt lidande för patienterna och lägre samhällskostnader för avancerad cancerbehandling. Primärpreventiva insatser genomförs inom ramen för arbetet med hälsosamma levnadsvanor i primärvårdens regi jämte utbildningsinsatser i kommunikation kring solvanor.

Införandet av teledermatoskopi är en viktig del i att upptäcka hudmelanom tidigt, införandet är i princip slutfört och majoriteten av vårdcentraler i Hälsoval Skåne har idag tillgång till tekniken. Huvuddelen av patienterna blir idag färdigbehandlade med ett litet kirurgiskt ingrepp. Under de senaste tolv månaderna har 3 546 misstänkta fall i Skåne skickats in och bedömts av hudspecialister med hjälp av verktyget. Den genomsnittliga svarstiden, efter distansbedömning av hudspecialist, är 40 timmar.

---

²² [Region Skånes handlingsplan för cancer 2022–2025](#)

¹⁸ [Webbutbildning om cancerrehabilitering riktad till primärvård - RCC \(cancercentrum.se\)](#)

Utöver ovanstående pågår kontinuerligt arbete såsom kvalitetssäkring av inrapportering av data, preventionsarbete, samarbeten för ökad forsknings- och studietillgänglighet för alla medborgare, arbete med barncancer och utveckling av palliativ vård för att nämna några.

➤ **Fortsatt utveckling av standardiserade vårdförlopp (SVF)**

Primärvården har en viktig roll att identifiera patienter som ska ingå i SVF och bidra till tidig upptäckt och snabb handläggning när cancermisstanke finns. Under 2022 noterades ett fortsatt ökat inflöde av patienter som inkluderas och utreds i ett standardiserat vårdförlopp (SVF). Trenden har hållit i sig under det första halvåret 2023 med 13 procent fler SVF-remisser jämfört motsvarande period 2022. Samtidigt minskar andelen startade behandlingar, för perioden januari-juli 26 procent, vilket får tolkas som att färre får en malign diagnos efter utredning. Arbets sättet med SVF blir alltmer etablerat vilket är en möjlig förklaring men siffrorna är ett observandum ur resurssynpunkt. Utvecklingen ser ut på motsvarande sätt nationellt och behöver en fördjupad analys för diskussion om möjliga åtgärder såsom eventuell förändring av inkluderingskriterier. Tilläggas ska att det finns andra anledningar till att behandling inte startar, exempelvis vill inte patienter alltid gå vidare med denna av olika anledningar. Majoriteten av de som inte startar behandling får dock misstanken om cancer avskrivnen.

Samtidigt som ledtider inom vissa SVF rapporterar förlängt antal dagar visar patienternas egenrapporterade upplevelseenkät (PREM)²⁴ att patienternas upplevelser kontinuerligt förbättrats. Både det emotionella stödet och möjligheten att vara delaktig, i den omfattning man själv önskar, har ökat för varje år sedan 2018. Förbättringar ses inom de flesta dimensioner.

Övergripande mål: Hållbar utveckling i hela Skåne

Digitalisering

Pandemin bidrog till att öka användandet av digitala lösningar på flera håll i samhället, inte minst inom vården. Det har medfört att det nu är ett högre normalläge för nyttjandet och mottagligheten har ökat. Det är bitvis utmanande att kunna avsätta tid för att införa och implementera digitala system i perioder med högt patienttryck. Digitala tjänster behöver dock trots detta fortsätta utvecklas och införas i hälso- och sjukvården. Användandet av de nationella e-tjänsterna på 1177.se behöver exempelvis öka ytterligare. Det är i nuläget 61 procent av enheter med kontaktkort på 1177 som har aktiverat de e-tjänster som syns på kontaktkortet. Det regionala målet är 100 procent.

SDV, Skånes Digitala Vårdsystem kommer att innebära en stor förändring för den skånska hälso- och sjukvården. Enligt nuvarande plan ska SDV börja införas i mars 2025.

➤ **Digitala tjänster ska fortsatt utvecklas och införas i hälso- och sjukvården och goda erfarenheter, avseende användningen av e-tjänsterna på 1177.se och digital vård under pandemin, ska tillvaratas**

Stöd och behandlingsplattformen är en av e-tjänsterna inom 1177.se. Via plattformen, som tillhandahålls av Inera, erbjuds invånare stöd, behandling och utbildning på digital väg. Under januari till augusti ökade användningen av stöd- och behandlingsplattformen med 34 procent.

²⁴ Patient Reported Expericene Measures

En del av utbudet som erbjuds via stöd- och behandlingsplattformen utgörs av internetbaserad KBT (iKBT). Under 2022 avslutades införandet av iKBT vid vårdcentraler och under januari till juli har antalet startade iKBT-behandlingar ökat med 15 procent. Delvis beror det på att ett mindre antal vårdcentraler tillkommit. Utbudet på stöd- och behandlingsplattformen ökar. Under hösten 2023 kommer exempelvis en pilot att genomföras med digitalt amningsstöd, ”Lär dig om amning”, och om piloten blir lyckad, kan implementering på BVC- och barnmorskemottagningar ta vid.

Under våren startade införandet av digital artrosskola på vårdcentralerna och 23 behandlare har utbildats, vilka tillsammans hunnit starta 145 behandlingar till och med juli. Utbildningen av behandlare fortsätter under hösten.

Den säkra videotjänsten Digitalt möte från Inera håller på att införas brett i Region Skåne, först ut var vårdcentralerna i egen regi. Tjänsten är till för att användas i möten med patient eller i möte då risk för att sekretessbelagd information kommer utbytas.

Säker digital kommunikation (SDK), är ett av Inera framtaget digitalt system för kommunikation mellan regionala, kommunala och statliga funktioner. SDK kommer att möjliggöra snabbare kommunikation i fall där person- eller andra sekretessbelagda uppgifter behöver kommuniceras. SDK har passerat en så kallad POC, proof of concept, och avancerat till pilotstadiet. En pilot kommer att genomföras tillsammans med Staffanstorps kommun. Om pilotprojektet lyckas kommer det att vid årsskiftet börja planeras ett införandeprojekt.

Införandet av teledermatoskopi avslutades under våren. Alla vårdcentraler har nu möjlighet att med en smartphone med ett dermatoskopskal ta foto på misstänkta maligna melanom, skicka till hudläkarna på sjukhusen och få en bedömning inom tre arbetsdagar, oftast snabbare.

1177 direkt är en digital tjänst för symtombedömning, hänvisning och chatt där invånaren blir en mer aktiv deltagare i sin egen hälsa och vård. Tjänsten ska ses som ett komplement till övriga kontaktvägar till invånarens listade vårdcentral, exempelvis telefon, e-tjänsterna på 1177.se och det fysiska mötet. Plattformen för symtombedömning och hänvisning är upphandlad av Inera och erbjuds till regionerna som en nationell tjänst med möjlighet för lokala anpassningar för att kunna hänvisa och styra patientflöden utifrån regionala regelverk och behov. Tjänsten ska bidra till effektmålen i Region Skånes omställningsarbete mot bättre hälsa för fler. Tjänsten 1177 direkt infördes i Region Skåne i april månad och finns nu tillgänglig för nio av Primärvården Skånes vårdcentraler och Primärvården Skåne online med en etappvis utökning under hösten 2023. Region Skåne arbetar stegvis med implementeringen av 1177 direkt för att möjliggöra att etablera tjänsten för samtliga vårdcentraler i Hälsöval Skåne.

Under rapportperioden har regionala kommunikationsinsatser i syfte att öka invånarnas kunskaper om att söka vård på rätt vårdnivå, inklusive genom digitala kanaler som 1177, genomförts. Bland det material som togs fram var serien *#vijobbarfördig*, i vilken medarbetare berättar om vad deras verksamheter (ambulans, akutmottagning, vårdcentral, 1177 på telefon, Primärvården Skåne on-line med flera) gör för att leda invånarna till rätt vård. Det togs också fram en övergripande kommunikation för att förtydliga de olika vårdnivåerna i systemet med en första hänvisning till 1177.se. Detta material anpassades även till arabisktalande, som är regionens största minoritetsgrupp. Hälften av invånarna i denna grupp är relativt nyanlända (kortare än sju år i Sverige) och gruppen arabisktalande är i hög utsträckning aktiva på Facebook och Instagram, varför en särskild satsning med riktade

annonser till gruppen genomfördes. Resultatet av denna riktade socialmediesatsning var över utförarens förväntan. Ungefär 11 300 arabisktalande, motsvarande ungefär 20 procent av de som sett inlägget i sina flöden, valde att se färdigt den film som inlägget innehöll och drygt 1530 valde att gå vidare på inläggslinken till den arabiska huvudsidan på 1177.se.

Januari 2023 startade ett nytt gemensamt pilotprojekt, digital specialistkonsultation, mellan Primärvården Skåne och Skånes universitetssjukhus. I piloten ingår 19 vårdcentraler och fem verksamheter från Skånes universitetssjukhus. Projektet går ut på att patient tillsammans med läkare på vårdcentralen kontaktar läkare på sjukhuset för att diskutera hur patientens ärende kan handläggas på bästa sätt. Projektet använder videotjänsten Digitalt möte för att utföra konsultationerna. Piloten kommer att fortgå till och med den 30 november 2023.

Övergripande mål: Attraktiv arbetsgivare, professionell verksamhet

Hållbar och långsiktig kompetensförsörjning

Kompetensförsörjningen är en av hälso- och sjukvårdens stora utmaningar. Bemanningssituationen är svår för ett flertal personalgrupper inom hälso- och sjukvården som helhet, och inte minst inom primärvården, och en ökad personalrörlighet de senaste två åren har ytterligare försvårat läget, med synbara effekter på såväl tillgänglighet som ekonomi.

Den nya sexåriga läkarutbildningen kommer att innebära ökat fokus på primärvård, med längre kliniska placeringar i primärvårdsverksamhet. Förändringen sker från höstterminen 2026 då de första studenterna i den nya läkarutbildningen påbörjar placering i primärvården. Insatser för att förbereda inför den kommande förändringen pågår, i ett samarbete mellan Region Skåne och Lunds universitet, och med bred involvering av primärvårdsverksamheten.

Övergripande mål: Långsiktigt stark ekonomi

Resultatmål och prognos

Nettokostnaden för ersättningarna totalt inom Hälsoval Skåne var 4 289 miljoner kronor vilket är en minskning jämfört med år 2022 med -0,3 procent. Budgeterade kostnader var 4 234 miljoner kronor. Prognosen ligger på 6 392 miljoner kronor vilket är 40 miljoner kronor över budget, prognosen grundar sig främst på budgetöverdraget inom vårdval Psykoterapi.

För vårdval Vårdcentral uppgick nettokostnaden till 3 674 miljoner kronor vilket är en minskning med -0,7 procent jämfört med 2022. Budgeterade kostnader uppgick under perioden till 3 636 kronor. Främsta orsaker till budgetunderskottet är vissa rörliga ersättningar till vårdcentralerna och kostnader för medicinsk service som ligger högre än budget.

Nettokostnaden för ersättningarna inom vårdvalet Barnvårdscentral var 236 miljoner kronor vilket är en minskning med 2,9 procent jämfört föregående år. Budgeterade kostnader uppgick under perioden till 273 miljoner kronor. Nedgången i kostnader förklaras av den relativt stora nedgången av listade barn på BVC.

Nettokostnaden för ersättningarna inom vårdvalet Barnmorskemottagning var 255 miljoner kronor vilket är en ökning jämfört med 2022 med +3 procent. Budgeterade kostnader uppgick under perioden till 233 miljoner kronor. Ökningen av kostnader, och kostnader över budget, förklaras främst av fler ersatta besök hos barnmorska.

Nettokostnaden för vårdval Psykoterapi blev under perioden 124 miljoner kronor och överskred budget med -31 miljoner kronor. Jämfört med föregående år ökade kostnaden med 14 miljoner kronor. Prognosen ligger för helåret ligger på ca 40 miljoner över budget.

Produktion

Antalet vårdcentraler med listade patienter i augusti uppgick till 171 stycken i Skåne, förra året i augusti fanns 168 stycken. Totalt antal listade på vårdcentral uppgick i augusti till 1 415 450, i augusti förra året fanns 1 404 697, en ökning med 0,8 procent.

Antal läkarbesök på vårdcentralerna under januari till juli uppgick till ca 890 000, vilket är i samma nivå som föregående år (899 000).

Under perioden har 30 vårdcentraler, samma antal som under 2022, fått del av den särskilda geografiska ersättningen (75 000 kronor per månad) till vårdcentraler i glesbygd, totalt uppgår ersättningarna till 18 miljoner kronor.

I slutet av perioden fanns 12 kväll och helgenheter som fått särskild ersättning för de tta.

Under perioden har vårdcentralerna blivit ersatta för covid-19 vaccinationer med totalt 15 miljoner kronor, vilket har finansierats av statsbidrag. Under samma period förra året ersattes vårdcentralerna med 118 miljoner kronor.

Antal hembesök under januari till juli genomförda av vårdcentralerna uppgick till 36 681 jämfört med förra året 32 621.

I augusti var 104 415 barn listade på BVC enheter i Skåne, samma månad förra året var det 107 458, en minskning med -3 procent, och i de lägsta åldersgrupperna är minskningen över 5 procent.

I augusti fanns det 214 vårdgivare inom vårdval Psykoterapi som fick ersättningar, samma månad förra året var antalet 208.

Antal listade på Barnmorskemottagningarna, för graviditetsövervakning i vårdvalet, var i augusti 2023 14 292 kvinnor, samma månad förra året var det 14 682, vilket är en minskning med 3 procent, men vid en jämförelse mot år 2021 eller år 2020 så är minskningen över 10 procent.

Uppföljning av insyn i verksamhet som utförs av privata utförare

Uppföljning av insyn i verksamhet som utförs av privata utförare inom vårdvalen för vårdcentral, barnvårdscentral, barnmorskemottagning och psykoterapi åligger primärvårdsnämnden i Region Skåne. Detta ansvar regleras i kommunallag samt vad som synliggörs i reglemente för regionstyrelse och nämnder. Därtill i beslutat Program med mål

och riktlinjer för sådana angelägenheter som utförs av privata utförare (Regionfullmäktige 2021-02-16 §14). Mandat för utförandet av uppföljning och vidtagande av åtgärder samt hur beslutsfattande ska ske när åtgärder behöver vidtas framgår av Region Skånes reglemente samt i primärvårdsnämndens delegationsordning.

Barnvårdscentral

Nio löpande verksamhetsuppföljningar har genomförts (varav tre inom egen regi) under perioden. Det har identifierats avvikelser hos samtliga verksamheter, totalt 24 avvikelser (varav sex inom egen regi) vilket har resulterat i krav på handlingsplan från berörda. Särskilt fokus i uppföljningsarbetet har varit följsamhet till avtal avseende personer i utsatta livssituationer samt att det i verksamheten finns en lokal rutin för samverkan. Flertalet av verksamheterna har brutit i kravet om att det ska finnas en lokal riktlinje som beskriver arbetet avseende personer i utsatta livssituationer.

Administrativ uppföljning gällande tilläggsuppdraget familjecentral pågår avseende kontroll av 39 familjecentralers samverkansavtal och verksamhetsberättelser, där en avvikelse hittills har identifierats. Verksamhetsberättelserna visar att familjecentralerna i Skåne har ett högt engagemang när det gäller samverkan för barnfamiljerna och erbjuder en mångfald av barn- och föräldrastödande aktiviteter. En del familjecentraler har utmaningar när det gäller intern samverkan, ofta beroende på sjukskrivningar eller olika syn på vad uppdraget gällande familjecentral innebär.

Barnmorskemottagning

Under det första halvåret har tio löpande verksamhetsuppföljningar genomförts (varav fyra inom egen regi). Det har identifierats avvikelser hos samtliga verksamheter utom två, totalt 18 avvikelser (varav två inom egen regi). Avvikelserna har resulterat i krav på handlingsplan från berörda verksamheter, samt en erinran. På förekommen anledning har ytterligare en erinran delgivits. Särskilt fokus i uppföljningsarbetet har varit följsamhet till avtal avseende personer i utsatta livssituationer samt att det i verksamheten har utförts en hygienrund under de senaste 18 månaderna.

Psykoterapi

Under det första halvåret har 15 löpande verksamhetsuppföljningar genomförts, samtliga privata verksamheter. Det har identifierats avvikelser hos tolv verksamheter, totalt 37 stycken, vilket har resulterat i krav på handlingsplan från berörda. De vanligaste avvikelserna består av brister i fysisk tillgänglighet, avsaknad av kvalitetsledningssystem för verksamheten, bristande journalföringssystem samt att det saknas rutin för att arbeta enligt Region Skånes vårdprogram för levnadsvanor.

Administrativ uppföljning har genomförts avseende kontroll av att varje behandlare behandlar minst 20 patienter per avtalad behandlingsform under en löpande tolv månadersperiod. Sammanställning av resultatet pågår.

Vårdcentral

Under perioden januari - augusti 2023 har följande uppföljning inom primärvårdsnämndens ansvar ägt rum:

- Löpande uppföljningar av 42 vårdcentraler varav 16 inom egen regi. Sex uppföljningar resulterade i handlingsplan efter identifierade avvikelser. Dessutom har tio informationsmöten med privata vårdgivare genomförts inför planerad start av vårdcentral.

- Löpande uppföljning avseende tilläggsuppdrag genom uppföljning av inkomna verksamhetsberättelser:
  - Äldremottagning 124 enheter
  - Mottagning för unga vuxna 25 enheter har aktivt tilläggsuppdrag. 10 enheter avslutade på egen begäran tilläggsuppdraget under början av 2023.
  - Mottagning för vuxna med varaktig funktionsnedsättning 2 enheter
  - Gynekologisk mottagning 15 enheter
  - Öron-näsa-halsmottagning 6 enheter.
- Administrativ uppföljning av fast läkarkontakt visar att vid halvårsskiftet 2023 har 76 procent (1 075 353 av 1 421 989 personer) namngiven fast läkarkontakt. 111 av 171 vårdcentraler uppnår målet att minst 75 procent av de listade har namngiven fast läkarkontakt och resultat publiceras regelbundet på Vårdgivare i Skåne.
- Uppföljning måluppfyllelse av vårdgaranti på primärvårdsnivå inkluderande telefontillgänglighet och tillgänglighet till medicinsk bedömning inom tre dagar. Resultatet redovisat under avsnitt tillgänglighet.
- Administrativ uppföljning av vårdcentralernas implementering av genomförande av riktade hälsosamtal. Uppföljning sker på helårsbasis enligt aktuell kvalitetsindikator.
- Årligen genomförs administrativ uppföljning med ACG-genomlysning²⁵ av samtliga vårdcentraler avseende diagnosregistrering. ACG Analysmatris väger samman flera olika mått till en total rankingpoäng för alla vårdcentraler i Region Skåne. Genomlysningen visar sammanställda jämförbara resultat för alla enheter och används som underlag för information, dialog och urval inför fördjupad granskning. Korrekt diagnosregistrering är viktigt både för patientsäkerhet samt kvalitet och för att underlag till ersättning ska vara korrekt. Resultatet i ACG-genomlysningen ligger till grund för urvalet av vilka enheter där fördjupad granskning ska genomföras.
- Under april till juni 2023 genomfördes fördjupad uppföljning genom journalgranskningar avseende diagnosregistrering och journaldokumentation på tolv vårdcentraler. Granskningarna resulterade i att nio av tolv vårdcentraler identifierades med allvarliga brister avseende journaldokumentation och diagnosregistrering och meddelades beslut om erinran och vite. Det vanligast förekommande avvikelserna som noterades vid granskningarna var registrering av snarlika eller överlappande diagnoser, diagnosregistrering utanför kompetensområdet, diagnosregistrering utan relevans för vårdkontakten och underlag för diagnos saknades i journalen. Den sammanfattande bedömningen av journalkvaliteten skiljer sig mellan de olika enheterna och mellan olika personalkategorier. Hos flera av de granskade enheterna visade uppföljningen att en betydande andel av journalerna inte uppfyllde krav på en god och patientsäker journalföring.

För att bedöma om nya leverantörer innehar de förutsättningar som krävs för att kunna utföra åtagandet i berört avtal kallas leverantören till informations- och verifikationsmöten. Under perioden har elva informations- och verifikationsmöten genomförts i hälsovalen.

---

²⁵ ACG är ett beskrivningssystem för analys av en populations samlade sjuklighet (morbiditet). ACG ger en samlad bild av en vårdcentralers resursbehov och används som grund för justering av ersättning.